

ראש קטן או ראש גדול? ♦ הרה"ג רבי יוחאי אשכול שליט"א

משנת של רבותינו

פרשת במדבר גליון 258 • תשע"ט •

משנת היום

אופק רכסים

7:12	הדלקת נרות
5:33	נץ החמה
	סוּזְק"ש:
8:10	מג"א
8:22	מג"א (72)
9:05	גר"א
10:16	סו"ז תפילה (ב)
12:37	חצות
7:42	סקיעה
8:25	צאת השבת
8:54	ר"ת
	פרקי אבות: פרק ו'

שבת מברכים
סיון
ראש חודש: יום א'
המולד: ליל שני
בשעה 2 ו-54 דק' וחלק אחד

ניתן להקדיש עלון לעילוי נשמת

לעילוי נשמת

יקדיכם!

בטל':

054-8468706

גדולים הדורשים הקרבה אישית גדולה, אך דוקא משום שבדברים גדולים עסקינן - ישנה הזנחה של הפרטים הקטנים שמהם נבנה האדם, וכעין אותו בעל ארגון חסד גדול העושה חסד לאלפים, אבל בתוך ביתו הוא ההיפך הגמור וכבר היו דברים מעולם. ולשני הצדדים האלו ישנו מכה משותף אחד, והוא חוסר האיוון בשימוש בכוחות הנפש.

כנגד שתי טעויות אלו באה התורה ללמדנו "... ושמו אותן איש איש על עבודתו ואל משאו ...", וכלומר, לכל אחד יש את ייעודו המיוחד שבעבורו הוא בא לעולם, והוא 'איש על עבודתו ואל משאו', ולצורך כך קיבלנו במתנה מהש"ת שני ראשים כביכול, גם 'ראש גדול' אבל באותה מידה גם 'ראש קטן', ומשום כך יש להשתמש בשני הראשים בו זמנית, הן 'ראש הגדול' והן 'ראש הקטן'.

את הראש הגדול יש לייעד לחיפוש האתגרים והשאיות לגדלות אפילו יותר ממה שנראה לו ביכולתו, בבחינת 'ויגבה לבו', כמו גם כדי לראות המורכבות שבמצויאות ואת התמונה בכללותה ולא להתפס רק לפרטים שבה, בבחינת 'החיים הם לא שחור לבן'.

ואילו את הראש הקטן יש לשמור לשימת לב לפרטים הקטנים שהם עיקר עבודתנו למעשה, הן בין אדם לחבירו והן במה שנוגע להלכה. ולעיתים אפילו מצוה להיות 'ראש קטן' ובעיקר בכל הקשור לציות להלכה, בלי חשבונות ובלו 'במה דברים אמורים' ובלו 'ברור שהכוונה היא כזו', ובלו 'אם היו חז"ל היום הם ודאי היו פוסקים כמוני' וכד', שם ה'ראש הגדול' הוא בהחלט מכשול. וכבר טענו גדולי עולם בזה גופא שהוסיפו 'חשבונות' בהלכה, ועי' בספר יערות הדבש בכיאר טעותו של שאול המלך, שלא זו בלבד שלא הרג את אגג כפי שצוה אותו שמואל אלא גם נתן לו שפחה כנענית כדי שתלד לו, והיינו משום שראה בנבואה שמבני בניו של המן ילמדו תורה בבני ברק והחליט מדעתו לקיים זאת ומפני כך נענש, ע"ש, וכעין זאת הרבה.

וכבר מקובל בעולם לומר - 'האלוקים נמצא בפרטים הקטנים'.

שבת שלום

יתכלו מן העולם ... אלא יסדרו אותם על עבודתם ועל משאם שלא יריבו זה עם זה ...". ע"כ.

הרי שמחמת שאיפתם לקדושה ומסירות נפשם הגיעו לידי קלות ראש והיו מתכלין, ודוקא גדלות זו המזניחה את הפרטים הקטנים הוא שגינתו חז"ל. ומכיון שאלו שתי דיעות הופכיות באותו הנושא צריך ביאור במאי פליגי.

ובאמת נראה שאין כאן מחלוקת, אלא שחז"ל גילו לנו על ידי

"אלא

שחז"ל גילו לנו

על ידי הלוויים שתי טעויות

בעבודת השם, שהגם שהן נראות

כהופכיות מכל מקום הינן שני הצדדים של אותה המטבע. הצד האחד של

המטבע הוא תופעת ה'ראש הקטן'

... ואילו הצד השני של אותה

מטבע, הוא תופעת ה'ראש

הגדול"

הלוויים שתי טעויות נפוצות בעבודת השם, שהגם שהן נראות כהופכיות מכל מקום הינן שני הצדדים של אותה המטבע.

הצד האחד של המטבע הוא תופעת ה'ראש הקטן', דהיינו הסתפקות במועט אפילו היכן שאפשר וצריך להגיע לדרגות הרבה יותר גבוהות אך בזהירות המתחייבת, וקטנות זו היא ה'בריחה מן הארון', שהרי לכל אחד יש את 'ארון הקודש' הפרטי שלו שאליו הוא מיועד ואילו הוא יכול וצריך להגיע אם רק יקח אחריות על עצמו, אבל מכיון שאחריות זו מחייבת הקרבה ושינוי הרגלים ישנים, אם כן הצורך בשינוי זה הוא השורש והסיבה ל'בריחה' מן האחריות המתבקשת - אל מרחב הנוחות המוכר.

ואילו הצד השני של אותה מטבע, הוא תופעת ה'ראש הגדול', דהיינו התמסרות לדברים

הנה, מצינו בסוף פרשתין שתי תופעות הופכיות שגינתו חז"ל בעבודת הלוויים במשכן, שמחמתן צווה משה להעמיד איש איש על מלאכתו כדי שלא ימותו בגשתן אל הקודש.

דאיתא בפסוקים האחרונים בפרשה [פ"ד, י"ח-כ']: "... אֶל תִּקְרִיתוּ אֶת שִׁבְט מִשְׁפַּחַת הַקֹּהֲלִי מִתּוֹךְ הַלְוִיִּם: (יט) וְזֹאת עֲשׂוּ לָהֶם וְחִיו וְלֹא יָמוּתוּ בְּגִשְׁתֶּם אֶת קֹדֶשׁ הַקֹּדֶשִׁים, אֲהָרֹן וּבְנָיו יָבֹאוּ וְשָׂמוּ אוֹתָם אִישׁ אִישׁ עַל עֲבֹדָתוֹ וְאֵל מִשְׁאֹו ...". ע"כ.

ונחלקו רבותינו במדרש, האם הציווי של 'ושמו אותם איש איש על עבודתו ואל משאו' נבע משום שקטנות יתירה היתה בלוויים, או דוקא משום שגדלות יתירה היתה בהם, וז"ל המדרש [במדב"ר ה' א']: "... אמר ר"א בן פדת בשם ר"י בן זמרא, מתוך שהיתה האש יוצאת ושפה בטועני הארון היו מתמעטין, והיו כל א' וא' רצין, זה נוטל את השלחן וזה נוטל את המנורה וזה נוטל את המזבחות, ובורחים מן הארון מפני שהיה מזיקין ... אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה ולאהרן, עשו להם תקנה לבני קהת כדי שלא יכרתו מן העולם, שלא יהו מניחין ובורחין ... ושמו אותו איש איש על עבודתו ואל משאו, כדי שלא יוכלו להתחלף מעבודתו לעבודה וממשא למשא ...". ע"כ.

הרי שהיו הלוויים בורחים מפחד הארון אל שאר העבודות הקלות והפשטות והניחו את הארון, ומכיון שהיה הארון מתבזה נענשו, וזהו הקטנות שהיתה בהם.

אבל מאידך, מצינו שם שגנותם של הלוויים נבעה דוקא מתוך שאיפתם לגדלות, שמחמת השכר הרב של נשיאת הארון מסרו את נפשם על משאו ועזבו את שאר העבודות.

וז"ל שם: "... רבי שמואל בר נחמן אמר, ח"ו לא היו בני קהת מניחין את הארון ורצין לשלחן ומנורה, אלא אף על פי שמתמעטין היו נותנין נפשם על הארון. ואם כן למה היה מזהיר עליהם ... אלא מפני שהיו יודעין שכל מי שטוען בארון שכרו מרובה והיו מניחין את השלחן והמנורה והמזבחות וכולן רצין לארון ליטול שכר ... ומתוך כך היו נוהגין בקלות ראש והיתה השכינה פוגעת בהם, אמר האלהים למשה, עשה להם תקנה כדי שלא

כבוד המורה

אל תבקש גדלה לעצמך, ואל תחמד כבוד, יותר מלמודך עשה, ואל תתאוה לשלחנם של מלכים, ששלחנך גדול משלחנם, וכתרך גדול מכתרם, ונאמן הוא בעל מלאכתך שישלם לך שכר פעלתך.

(פ"ו מ"ה)

הצד, בראותם שמכבדים את החכמים ישתדלו להיות מהם ומתוך שלא לשמה יבוא לשמה. על פי זה תתפרש המשנה כך, אל תבקש גדולה, אם היא לעצמך, אבל לכבוד התורה התמימה שהיא משמותיו של הקב"ה ודאי יתכבד. (באמת מן הראוי, להיזכר קודם הלימוד, שדברי התורה שאנו להולכים ללמוד, הם משמותיו של הקב"ה).

גם המשך המשנה, ואל תחמוד כבוד יותר מלמודך, מפרש החסיד יעב"ץ באותה הדרך. כי הגם שיותר לחכם שיכבדו אותו בעבור כבוד תורתו, עם כל זה, לא יסכים לקבל כבוד יותר ממה שיש בו באמת. לדוגמא, אדם שהוא למדן והציבור קורא לו גאון, הגם שכוונתו לכבוד הקב"ה, אסור להסכים לקבל כבוד מזויף. בירושלמי כתוב, שאם מכבדים אותו שהוא יודע שתי מסכתות והאמת היא שהוא יודע רק אחת, ראוי שיגיד את זו. המקור לכך הוא מהפסוק "זה דבר הרוצח" שהרוצח בשגגה ואנשים לא יודעים על כך ורוצים לכבדו, יאמר רוצח אני. אפילו שהוא באמת חכם וראוי לכבוד, אך עליו לחשוש שאילו בציבור

היו יודעים שהוא רוצח, לא היו מכבדים אותו. זה יכול להיות נפקא מינה לכאלו, שאם הציבור היה יודע את האמת עליהם לא היה מכבדם, שעליהם לפרוש מן הכבוד. הגאון רבי יהושע לייב דיסקין אמר, יש אנשים שמכבדים אחרים, רק אם מכבדים אותם. בכאלו באמת יש לעיין אם ראוי לנהוג כן למען כבוד התורה.

למעשה, הרמב"ם לא מביא את ההנהגה הזו להלכה בהל' דעות. המהרי"ל דיסקין מיישב על פי דברי הגמרא בחולין, שכל החיוב הודיע שהכבוד אין ראוי לו, הוא דווקא כשהאדם עצמו הטעה את הציבור שראוי לו הכבוד, אבל אם הציבור מעצמו מכבדים אותם, אין חיוב שידוע, והרמב"ם עוסק בסתמא, שהציבור מכבד מעצמו. הגר"ח מוולאז'יין כתב במכתבו העוסק בפתיחת הישיבה, שהוא שלא זכה למידת הענווה, אבל זה דינא דגמרא, שאם מכירים אותו שלמד שתי מסכתות והאמת היא שלמד רק אחת שיגיד להם. גם אני - כתב הגר"ח, כיון שנקרא עלי שמו של הגר"א שאני תלמידו, חובתי להודיע, שהגר"א ידע הלכה ברורה

בכל התורה, ואני אפילו במסכת אחת הספיקות מרובים וההלכות מעטות, ולא זכיתי אפילו במעט להיות תלמידו, מה שכן זכיתי, לדעת צורתא דשמעתתא וזה מובטח לכל ישראל, כמו שכתוב יגעתי ולא מצאתי אל תאמן.

אגב, מסקנת הגמרא בסוגיה במגילה העוסקת ביגיעת התורה היא, שהיגיעה עוזרת רק לחדודי, אבל לאוקמי גירסא - לזכור את התורה סייעתא דשמיא. יש לעיין, האם מהגמרא יש ראייה שבשביל לזכור חייבים סייעתא דשמיא? הרי יש כאלו שיש להם זיכרון מופלג ולא שוכחים כלום, כדוגמת רבי חיים עוזר בעל ה'אחיעזר'. מסופר עליו, שפעם אבד לו פנקס החשבונות של הצדקות, הוא ניסה להשלימו על פי הזיכרון, כשמצאו את אותו הפנקס, נמצא הכול בדיוק כמו שכתב רבי חיים עוזר מזיכרונו. יש לפשוט הספק מדברי רש"י שם, שמפרש לאוקמי גירסא: 'יש יגע ואינו מוצא'. מבארים שמדובר במי שזיכרונו חלש וחוזר ומשגן, אל פי כן לולי סייעתא דשמיא לא יזכור, משמע שמי שזיכרונו חזק, זוכר בכוחו.

משנת הלכה

נטפי עונג שבת וי"ט שטרם ראו אור מאת בעמח"ס 'לקח טוב'

באש ובמים נקדש שם שמים

פרשת "במדבר", מהווה בכל שנה פרשה, שבה אנו "מריחים" את ניחוחה של קבלת התורה. בדרך כלל היא נקראת בשבת הסמוכה ליום קבלת התורה, אולם גם השנה שהפרשה אינה סמוכה ליום זה. מ"מ מברכים בה את חודש סיון. בברכת החודש אנו מתפללים שיתחדש חודש זה עלינו לטובה ולברכה, ומבקשים חיים שתהא בנו אהבת תורה ויראת שמים. ובקשה זו הינה יאה ביותר לחודש זה במיוחד

המפרשים השונים מוצאים נקודות שונות בפרשה, המספקות לנו נושאים לעבודת ההכנה לקבלת התורה. מן המפורסמים שביניהן, אלה הם דברי המדרש (רבה): "בשלושה דברים ניתנה תורה, באש במים ובמדבר". גם כאן נדרשו הדברים באופנים שונים, להלן נידרש לביאורו של המהר"ם שפירא מלובלין זצ"ל.

הקו האופייני של עם ישראל, אומר ר"מ שפירא, הוא זה שמיום היותו לעם גילה תמיד מסירות נפש על תורתו ואמונתו. בני ישראל בכל הדורות ומכל שכבות העם, הלכו בגאון כאשר נלקחו על ידי

והעקרים, אשר שרצו שם. גם צידה לא הכינו להם, ויצאו לדרך בלא מזון ומים למשך תקופה ממושכת. הם עשו זאת רק מכה אהבתם ומסירותם להקב"ה, והוא השיב להם ואמר ע"י נביאו (ירמ' ב): "זכרתי לך חסד נעורייך אהבת כלולותיך, לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה".

הודות לשלושת נסיונות אלה של "אש" - הכבשן, "מים" של ים סוף, ו"המדבר" שבו הלכו מתוך מסירות נפש, ניתנה להם התורה כקנין עולם. שלושת הנסיונות הללו, הם הערובה הבטוחה ביותר לקיומו הנצחי של עם ישראל. עכ"ד.

ניתן לומר שזה גם היה היסוד להכרזת "נעשה ונשמע", אשר בזכותה זכינו לקבל את התורה. אומות העולם אשר שאלו "מה כתיב בה", נפסלו מלקבל את התורה ע"י עצם השאלה ששאלו. מכיון שהתורה היתה אמורה להינתן אך ורק למי שיאמר "נעשה ונשמע". כל עוד לא נשמעה תשובה כזו, לא נמצא מי שראוי לקבל את התורה. כי עצם השאלה "מה כתיב בה" מורה על הסתייגות. כלומר

בעקרון אנו מוכנים, אך רצוננו לבדוק אם זה תואם את מאויינו.

לכן השיב הקב"ה לכל אומה תשובה שונה, והציג להם את חלק התורה הנוגד את טבעם. כדי שיבינו מדוע נפסלו כבר בעצם השאלה. עם ישראל שהשיב "נעשה ונשמע" קיים בכך את התנאי ההכרחי לקבלת התורה. לפי זה הסביר מורנו ורבונו ר' אליהו זצ"ל את השאלה "מי גילה רז זה לבני סוד שמלאכי השרת משתמשים בו". רק מלאך יכול לקבל ע"ע ללכת באש ובמים. והנה באים בני האומה הקדושה שהוכיחה את עצמה בקפיצה אל האש ובירידה אל תוך המים, ואמרו "נעשה ונשמע".

כך גם אנו נקראים למלא את התנאי. לעמוד בתורה, לקיים מצוות ולעמוד בנסיונות, ללא סייג ותנאי. את הכוחות לכך קיבלנו מאבותינו, ובהתקדש יום מתן תורה הבעל"ט, נחדש ונעמיק את הכרתנו ונאזור כגבר חלצינו, ונכריז מחדש "נעשה ונשמע". "נעשה" באש, במים ובמדבר, ו"נשמע" בקול אבינו מלכנו לאושרנו הגדול בזה ובבא.

והחנים לפני המושבן קדמה לפני אהל-מועד | מזרחיה משפט כפול או מקרא המפרש עצמו?

והכרח הפסק בין "אהל מועד" ל"מזרחיה", משום שאין "מזרחיה" מוסב על "אהל מועד" אלא על "פני אהל מועד".

ואגב, ה"א שבסוף תיבת "קדמה" ו"מזרחיה" אינה במקום ל' בתחילתה אלא במקום ב'.

קדמה=בקדם, מזרחיה=במזרח. כמכוח מת"א שלא הוסיף ל'.

ואת פדויי השלשה והשבעים והמאתים (ג, מו), למרות שראוי היה לחבר "השלשה והשבעים והמאתים" שכן זהו סכום אחד, בכל זאת פיסקו הטעמים: ואת פדויי השלושה, והשבעים והמאתים, כדי לחבר "פדויי" הנסמכת לתחילת המניין, וממילא התחייב הפסק בתוך המניין. ומ"מ יש לשים לב, שאכן לא נכתב כאן כמספר אחד: השלושה ושבעים ומאתים, אלא כשלושה מספרים נפרדים: השלושה, והשבעים, והמאתים, ולכן ניתן להפריד ביניהם.

ואת נתינתה (ד, טו), במקצת חומשים נדפס בטעות המונח באות ר"ש, והא ליתא, אלא בנו"ן מקומו וק"ל.

אשר ישרתו עליו בהם (ד, יד), הדרגא מחוברת למונח יותר מחיבור המונח לרביעי: אשר ישרתו עליו, בהם. ולא: אשר ישרתו, עליו בהם.

כל-בלי הקדש בגטע המזבח (ד, טו), כח הפסק הזרקה (מהמשנים) גדול מכח האולא (מהשלישים), כאשר מורגש כאן: לכסות את הקודש ואת כלי הקודש, בנסוע המזבח. ויש להתגבר על הנטייה הנובעת מחיבור נגינת הזרקה לסגול.

והחנים לפני המושבן קדמה לפני אהל-מועד | מזרחיה (ג, לח), לכאן הוא משפט כפול, ושיעורו: והחנים לפני המשכן קדמה, לפני אהל מועד מזרחיה, ו"קדמה" ו"מזרחיה" מילים נרדפות וכמו "והחונים קדמה מזרחיה" (ב, ג), כנראה מר"ש שם. אלא שא"כ ראוי שיהיה הפור בתיבת "קדמה" ולא בתיבת "המשכן", ופיסוק הטעמים מבאר, שהמקרא מפרש את עצמו: "והחונים לפני המשכן" - ומדוע קרויים הם "לפני המשכן"? - משום שהם "קדמה לפני אהל מועד מזרחיה" בשל היותם מוקדמים "לפני אוהל מועד" שזהו הפתח שהיה במזרח. וע"כ הם "לפני המשכן" והמשכן מאחוריהם. (ראה רש"י שמות כו, יב: 'אחורי המשכן- הוא צד מערבי לפי שהפתח במזרח שהן פניו, וביקרא ו, ז: 'אל פני המזבח- הוא הדרום שהוא פניו של מזבח שהכבש נתון לאותו הרוח' דהיינו שצד הכניסה הוא הקרוי "פנים") וזהו היפוכו של אתרי המשכן יתנו ימה (ג, כג) . ולמשמעות "לפני" יתכן לבאר מלשון קדימה, כמו: "ואת יהודה שלח לפניו" או שמשמעו: מול פני, כמו: "לפני ה".

המפקד יהיה למנות אותו כשיגיע להיות בן חודש, ואילו שעתה אינם בני חודש ימתן להם עד שיהיו בני חודש, ואז יפקדם, וזה שיבוש, אלא: כל זכר מבן חודש ומעלה, תפקדם.

וכן חמשה וְשָׁשִׁים וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְאַלְפֵי, בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ (ג, ג), כולם בשקל הקודש.

ואלה שמות בני-אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן | נָדָב (ג, ב), בבעל הטורים: "עשה פסק בין "הבכור" ל"נדב", לומר שאינו חוזר על נדב, כי נדב מת בלא בנים, וא"כ אין נפקותא בבכורתו שהרי לא ירש כלום, אלא חוזר על אהרן שהוא הבכור למשה". כבר התקשו בדבריו שאף בבכורתו של אהרן לגבי משה, לא היתה נפקותא, שהרי לא בכור היה, כי מרים היתה הגדולה. ולעצם דבריו הנה במקומות רבים מוכח שאין כוחו של הפסק כנגד טעמי המקרא, שא"כ וְאַמֶּר אֶבְרָהָם | אֶבְרָהָם (ברא' כב, יא), יתפרש שאברהם הוא הקורא בשם אברהם, וכן וַיִּקְרָא שְׁמוֹ ה' | נָסִי (שמות יז, טו), יתפרש שה' קרא: נסי. וכן מוכח במקומות רבים אחרים. ואולי כוונתו של בעה"ט שבא הפסק לרמוז פירוש נוסף, ובדרך הפשט ענינו של הפסק כאן, כי המקרא חסר תיבת קישור ושיעורו: הבכור- הוא נדב, וע"כ מתבקשת הפסקה מועטת בין "הבכור" ל"נדב" לתקן משמעות זו.

וכלה אֶהֱרֹן-וּבָנָיו לְכֹלֵת אֶת-הַקֹּדֶשׁ וְאֶת-

עניני השעה והפרשה באספקלריית בעל המשך חכמה זי"ע"א

משנת החכמה

מהו קדושת הלויים לעומת קדושת הכהנים?

ומדייק המשך-חכמה' ראה לדברי חכמים, מלשון הפסוקים. ודבריו מיוסדים על דקדוק ביסוד לשון הקודש: הנה שייך ה' הידיעה על שם תואר. כגון חכם-החכם אדם-האדם וכו'. אבל על שם עצם כגון "ראובן" לא שייך לומר "הראובן".

ועל כן, בפסוק של "הזר הקרב" שיש בו את ה' הידיעה, מוכרח שהכוונה היא לשם תואר כללי. ופירושו, שהאדם שהוא זר לאותה עבודה, הוא יומת, וא"כ גם בן לוי בכלל, ומשום ששייך שיהיה זר לעבודה אחרת כדלעיל.

ואילו בפסוק של "וכל זר לא יאכל בו" שם מדובר על זר שהוא שם עצם. (שלא שייך בו ה' הידיעה) ופירושו, שהוא זר גמור. כלומר, שאינו כהן או לוי. וכפי שנאמר לגבי שמן המשחה "אֲשֶׁר יִתֵּן מִקִּנּוֹ עַל זֶר". שהוא זר בעצמותו. שאסור לו למשוך עצמו בשמן המשחה.

עוד יש להוסיף, שבכל מקום שנאמר בתורה לגבי הכהנים כתוב "אני ה' אלוהיהם". ואילו אצל הלויים נאמר רק אני ה'. ומשום שקדושת כהן מעולה יותר.

בגמרא ביבמות (פו). נחלקו רבי מאיר וחכמים לגבי אכילת מעשר ראשון. האם הוא דוקא ללויים או שיכולים גם הזרים לאכול ממנו.

ויסוד המחלוקת שם היא על הפסוק (במדבר יח, כד) "כי את מעשר בני ישראל אשר קימו לה' תרומה נתתי ללויים לנתלה" ומשמע מהפסוק שהמעשר הוא כתרומה. ועל כן, כמו שהתרומה אסורה לזר, שנאמר בפסוק (ויקרא כב, י) "וְכָל זָר לֹא יֵאָכֵל קֹדֶשׁ" אף מעשר יהא אסור לזר. ומכיון שאף לגבי הלויים נאמר הפסוק (במדבר יח, ז) המגדיר את מי שאינו לוי כ"זרים": "וְהָזֶר הַקָּרֵב יוֹמָת".

אבל חכמים סוברים שמהפסוק "והזר הקרב יומת" התמעטו אף הלויים עצמם, שהרי בן לוי שתפקידו להיות משורר, וביצע את תפקיד השוער, יומת, ומשום שהוא נחשב זר לאותה עבודה שאינה שייכת אליו. ואם כן, לא שייכים הלויים להגדרת "הזר הקרב", וממילא גם לא "לכל זר לא יאכל קודש". והמעשר ללויים שניתן להם חלף עבודתם באוהל מועד, לא נאסר על שאר הישראלים לאכול ממנו.

(כגון ספר תורה) 2. תשמישי הקדושה (המפה המונחת על הבימה) 3. תשמישי המצוה (הבימה עצמה עליה מניחים את המפה). ומביאה שם הגמרא שתשמישי הקדושה-נגנזין. ואילו תשמישי המצוה, נזרקין.

מוצא המשך חכמה' מקור לדברי הגמ' הנ"ל מן הלויים. הלויים לא היו קדושים בפני עצמם אלא רק משמשים את אחיהם הכהנים אשר הם תשמישי הקדושה עצמה, שהם עובדים בגופם את עבודת הקרבנות. וכן הלויים אינם נושאים את כלי המקדש על גופם, אלא רק על ידי חציצה, וכפי שמפורט בסוף הפרשה, כיצד פרוש בגד על כל כלי וכלי לפני המסע.

ומשום שהלויים נחשבים כ"תשמישי מצוה" אשר אינם קדושים בעצמם. ואף תרומת המעשר הנאכלת ללויים, נאכלת שלא בקדושה. לעומת זאת הכהנים שהיו עובדים בגופם במשכן, היה גופם קדוש, ונחשבים כ"תשמישי הקדושה". והתרומה לכהנים נאכלת בקדושה.

על פי זה מבאר המשך חכמה' רובד נוסף:

ואלה שמות האנשים... לראובן וגו' (א, ה), ניתן להבחין ההטעמה הפשוטה של שמות השבטים זקף גדול, ככל תיבה הראוי לזקף ואין לה משרת, ואילו בשמות הארוכים בעלי שלש הברות, הרי הטעמתם בוקף עם מתיגת קדמה: לְיִשְׁשָׁכָר, לְבִנְיָמִן, לְנַפְתָּלִי. ומעניין לציין שבאו השמות בסדר זה: שלושה שמות "רגילים" בהטעמת זקף גדול, והרביעי "ארוך" עם מתיגת קדמה, כך שלוש פעמים.

בפסוקים רבים בפרשה שינוי משמעות אם יפסיק בתביר יותר מבטפחא, כגון: שְׁשֵׁה וְאַרְבַּעִים אֶלֶף וְחָמֵשׁ מֵאוֹת (א, כא), אם יפסיק יותר בתביר, ישתמע כשני מספרים: א. ששה וארבעים, ב. אלף וחמש מאות. וכע"ז בכל חבריו. וכן גם: אִישׁ עַל-מִחְנֵהוּ וְאִישׁ עַל-דָּגְלוֹ, לְצַבָּאוֹתָם (א, נב), "לצבאותם" חוזר אף על "איש על מחנהו".

וכן גם: מֵאֵת אֶלֶף וְאַחַד וְחָמֵשִׁים אֶלֶף וְאַרְבַּע-מֵאוֹת וְחָמֵשִׁים, לְצַבָּאוֹתָם (ב, טז), ולא: וארבע מאות וחמישים לצבאותם. וכן וְנִסְעָה אֶהֱל־מוֹעֵד מִחֶנֶּה הַלְוִיִּם בְּתוֹךְ הַמִּחְנֵה (ב, טז), שיעורו: ונסע אוהל מועד- בתוך המחנות. ולא: מחנה הלויים בתוך המחנות.

וכן כל-זכר מִבֶּן-חֹדֶשׁ וּמַעְלָה, תִּפְקְדֵם (ג, טו), אם יפסיק יותר בתביר ישתמע שיש לפקוד את "כל זכר" שקיים עכשיו. רק שאופן

בפרשת השבוע, נמנו הכהנים והלויים למשפחותיהם ולבית אבותם, וכן מצאנו את מהות עבודת כל שבט לוי, הכהנים והלויים, בעבודת הקודש. אלה בהקרבת הקרבנות ועיסוקי המשכן, ואלה בעבודתם במשא בעת המסע.

והנה ידוע שהכהנים עצמם גופם קדוש. ונצטוו בכמה ציוויים של פרישות וקדושה יותר משאר אחיהם בני ישראל: שלא לישא אישה גרושה, שלא להיטמא למתים, לאכול את הקרבנות בקדושה, ועוד ועוד. וקדושתם פוקעת מהם כאשר הם מתנהגים שלא בקדושה. (כהנה שנתקלקלה, נפסלת מאכילת תרומה. כהן שנושא גרושה, אינו נושא את כפיו).

לעומתם, אחיהם הלויים, אינם קדושים בגופם. הם אמנם עוסקים בעבודות סביב המשכן והמקדש: בשירה, במשמירה, בנישיאתו וכו' אך אין בגופם קדושה בעצם. (לוייה שנתקלקלה, אוכלת מעשר).

בגמרא במגילה (כו): מצאנו דין של קדושת תשמישי-הקדושה. ומצאנו שם בגמרא שיש הבדל בין סוגי הקדושות: 1. הקדושה עצמה,

